

Gender Rex. Waarom huidig debat over M/V-verschillen prehistorisch is

De Morgen - 05 Jul. 2017
Pagina 27

Rika Ponnet (1968) is germaniste en seksuologe en werkt sinds 1993 als relatiebemiddelaar en therapeut bij Duet.

Wat heb ik de voorbije dagen weer gebaald bij de naar mijn gevoel compleet achterhaalde en polariserende genderdiscussie over man-vrouwverschillen.

Het begon vorige maandag met Heleen Debruyne die het bestaan van de biologische klok in twijfel trok en in De afspraakhaar povere standpunten hierover uit de doeken mocht doen. Onderwijl kreeg ze de kans om de Nederlandse mannetjesputter Thierry Baudet met een aantal wel geplaatste feministische uppercuts tegen het canvas te slaan. Punt van strijd was zijn uitspraak dat vrouwen minder ambitieus zijn dan mannen en dit nu eenmaal deel was van de orde der dingen. Maar dat was dus buiten Debruyne gerekend.

De discussie zette zich verder met Joël De Ceulaer die Darwin van onder het stof haalde om aan te tonen dat we ons als vrouwen neer te leggen hebben bij die waarheid. Vrouwen zijn minder ambitieus dan mannen en de reden daarvoor is te vinden in het pleistoceen. Dominante mannetjes boden vrouwen en hun nakomelingen de beste overlevingskansen. Diezelfde dominante mannetjes konden bijgevolg kiezen uit de beste vrouwtjes, vandaar de overduidelijke meerambitie van mannen in onze maatschappij. In hun beider kielzog voedde onder meer Mark Nelissen de polarisatie. 'Waarom willen deze vrouwen zo graag dat mannen en vrouwen gelijk zijn, waarom willen deze mannen altijd opnieuw aantonen dat dit niet het geval is?', bedacht ik. Juist... de een heeft en hoopt wat te winnen, de ander zal maar wil niet verliezen. Je voelt zo in de standpunten van allen dat het dienen van de waarheid niet de essentie is van wat men pleit, wel het dienen van de eigen waarheid.

Analyse is een mening

Mijn dochters van bijna 9 leerden dit jaar op school het verschil tussen feiten en meningen. Deze discussie zou perfect in de les gepast hebben en de conclusie zou ongetwijfeld geweest zijn dat het over meningen gaat, niet over feiten. Want hoe graag mevrouw Debruyne het bestaan van de biologische klok probeert te ontkennen, en hoe graag ze de waarheden over fertiliteit als maatschappelijke framing, als meningen probeert af te doen, feit is dat de klok bestaat. Het is een levensklok die mannen én vrouwen eraan herinnert dat er voor alles een tijd en plaats is en dat we misschien wel massaal blijven kiezen om kinderen te krijgen, omdat ons voortplanten al bij al de reden is waarom we hier rondlopen. Daar zal geen feministe wat aan veranderen. Het feit dat ondanks een aantal decennia anticonceptie nog altijd één op de vijf zwangerschappen niet gepland is, bewijst dat uitvoerig.

En dan Darwin. Zeggen dat mannen ambitieuzer zijn dan vrouwen omdat Darwin het gezegd heeft, is Darwin onrecht aandoen. Het is een analyse en dus een mening. Zeggen dat mannen vaker carrière maken dan vrouwen, is een feit. En dat kan te maken hebben met een andersoortige ambitie, maar ook met tal van andere dingen. Vrouwen hebben in de Scandinavische landen veel minder last van het eeuwige glazen plafond. Mannen dragen er veel meer zorg voor hun kroost. Niet Darwin maar de manier waarop een maatschappij ouderzorg organiseert, heeft daar veel mee te maken.

Vergelijk het met deze redenering: vandaag hebben vrouwen veel succesvollere schoolse carrières dan mannen. Feit! Daaruit concluderen dat vrouwen slimmer zijn dan mannen, is een analyse, maar dus een mening. Ik hou het voor alle duidelijkheid graag bij het feit. Of nog eentje. Vrouwen hebben veel minder auto-ongevallen. Feit! Zeggen dat ze meer talent hebben om met auto's te rijden, is een analyse, een mening. En als laatste. Vrouwen kiezen almaar vaker voor een lager geschoolde partner en hebben in een groeiend aantal gezinnen het eerste en grootste inkomen. Feit! Bye, bye pleistoceen denk ik dan.

De Ceulaer haalde in zijn betoog Cordelia Fine aan en sabelde haar boek Testosteron Rex in een pennentrek neer. Ten onrechte. Fine is een waardevolle stem in dit debat, het boek is een ontzettend grappig pleidooi voor anders denken. De merite van Fine is dat ze ons helpt weg te blijven van kolommenpolemie, waarbij vrouwen vanuit een underdogpositie een 'vrouwen zijn gelijk aan mannen' discours moeten afsteken en mannen hun 'natuurlijk' dominante positie proberen te vrijwaren. Het kan best dat Fine om haar standpunt kracht bij te zetten 'selectief' is in het aanhalen van onderzoeken, maar doen schrijvers van voorgaande stukken dat ook niet in grote mate?

Fine helpt ons in te zien dat het tijd is los te komen van het klassieke genderdenken. Ja, er zijn verschillen tussen mannen en vrouwen, al zijn die veel kleiner dan lang werd gedacht en alleszins veel kleiner dan de individuele verschillen tussen mensen. Het is een wetenschappelijk onderbouwd pleidooi om afstand te doen van de simplistische redenering dat een baarmoeder of zaadleider ons op het niveau van ons brein, zijn en handelen hebben uitgerust met een onveranderlijk aantal eigenschappen die ons tot man en vrouw maken. Is het niet tijd om te beseffen dat de natuur oneindig veel complexer is dan dit 19de-eeuwse binaire denken kon vatten? Wanneer durven we kijken naar het individu los van gender, naar het potentieel van dat individu los van gender?

Bezig zijn met individu

Er zijn niet zoiets als typisch mannelijke of vrouwelijke eigenschappen, het gaat altijd opnieuw over menselijke eigenschappen en gedrag. Die vaststelling wordt almaar meer onderbouwd vanuit sociologische en psychologische hoek. Niet de overmacht van mannen of de zorgzaamheid van vrouwen, hebben ons als soort gebracht waar we staan, maar wel ons vermogen ons als groep aan te passen aan wisselende levensomstandigheden. Niet de dominante mannen bepaalden de overlevingskansen van de kroost, wel het vermogen van een groep om zich te organiseren, voor elkaar te zorgen, intieme verbanden aan te gaan en te onderhouden.

Misschien is dat wel ons huidig probleem, dat we wat de mens naar alle waarschijnlijkheid in het pleistoceen kon, vandaag als houding nog moeilijk aan de dag kunnen leggen, zo hard als we bezig zijn met onszelf als individu, met onze eigen mening en niet meer met feiten of het dienen van de waarheid.

RIKA PONNET

Copyright © 2017 De Persgroep Publishing. Alle rechten voorbehouden